

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคของ
ครัวเรือนในภาคเหนือตอนบนก่อนวิกฤตและหลังวิกฤต
ทางเศรษฐกิจ

ผู้เขียน นายรณรงค์ ไชยสมบัติ

ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รศ.รพีง เวชยันต์วุฒิ	ประธานกรรมการ
ผศ.กาญจนา ไชยถาวร	กรรมการ
อ.ดร. ไพรัช กาญจนการุณ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคของครัวเรือนในภาคเหนือตอนบนก่อนวิกฤตและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ จำแนกออกเป็น 2 กรณีคือ กรณีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคของครัวเรือนในภาคเหนือตอนบน และกรณีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคของครัวเรือนในภาคเหนือตอนบนและจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในภาคเหนือตอนบนและจังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2539 ก่อนวิกฤตเศรษฐกิจและปี พ.ศ. 2543 หลังวิกฤตเศรษฐกิจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis) วิธี Ordinary Least Square (OLS)

ผลการศึกษาเมื่อทำการทดสอบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคของครัวเรือน (Structural Change Test) พบว่า ค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (MPC) ของครัวเรือนภาคเหนือตอนบนก่อนวิกฤตและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

และมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ ค่า MPC มีค่าระหว่าง 0.257 ถึง 0.406 ขณะที่หลังวิกฤตเศรษฐกิจ ค่า MPC อยู่ระหว่าง 0.279 ถึง 0.437 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการใช้บริโภคของครัวเรือนในภาคเหนือตอนบนเล็กน้อย โดยรายได้ของครัวเรือนในภาคเหนือตอนบนเพิ่มขึ้นจาก ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจร้อยละ 8.6 ขณะที่การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคจากช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 5.0 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคของเคนส์ ที่กล่าวว่า การบริโภคผันแปรตามรายได้ และการเพิ่มขึ้นของการบริโภคจะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้

ผลการศึกษารูปแบบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภคของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ หลังจากได้ทำการทดสอบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภคของครัวเรือน (Structural Change Test) พบว่าค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (MPC) ของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ ก่อนวิกฤตและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนและอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ ค่า MPC มีค่าระหว่าง 0.295 ถึง 0.604 ขณะที่หลังวิกฤตเศรษฐกิจ ค่า MPC อยู่ระหว่าง 0.136 ถึง 0.278 ดังนั้นจากค่า MPC ของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางลดลง ประกอบกับรายได้เฉลี่ยและค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ที่ลดลงเป็นผลกระทบที่เกิดจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบริโภคของครัวเรือนภาคเหนือตอนบน และจังหวัดเชียงใหม่ ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ปี พ.ศ. 2539) และหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ปี พ.ศ. 2543) พบว่าปัจจัยทุกตัวมีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนในภาคเหนือตอนบน และจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$ ยกเว้น ปัจจัยทางด้านอายุของหัวหน้าครัวเรือนที่มีทิศทางตรงข้ามกับการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือน และเมื่อพิจารณาค่า Adj R² ของปี พ.ศ. 2539 อยู่ระหว่างร้อยละ 74.1 ถึงร้อยละ 97.6 และปี พ.ศ. 2543 อยู่ระหว่างร้อยละ 33.1 ถึงร้อยละ 97.1 ซึ่งแสดงว่าแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยผันแปรต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

Independent Study Title The Analysis of Structural Change of Household Consumption Behavior in Upper North Region Before and After Economic Crisis

Author Mr. Ronnarong Chaisombat

Degree Master of Economics

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Rampuseng Wechayanwoot Chairperson

Asst. Prof. Kanchana Chokethaworn Member

Lect. Dr. Pairat Kanjanakaron Member

ABSTRACT

The objective of this study is to compare the changes in household consumers' behavior before and after the economic crisis. The study focuses on two geographical areas including the case study of the households located in the upper northern part of Thailand and those located within Chiangmai province. In doing this, this study aims to interrogate the factors that have influence on the household consumers' behavior. The data included in this analysis derived from the secondary data produced by the National Statistical Office (NSO). Specially speaking, two rounds of the household socio-economic surveys in the upper northern region and Chiangmai province are used, while the 1996 survey is used as a base line data, the 2000 is used as a representation of the post crisis period. This study uses regression analysis with Ordinary Least Square (OLS) technique as a method of analysis.

When apply the Structural Change Test with the household consumers' behavior of the households located in the upper northern part of Thailand, the result shows that the Marginal Propensity to Consume (MPC) of these household has marginally changed after the crisis with statistical significant. That is the MPC has increased from between 0.257 and 0.406 to 0.279 and 0.437 in year 1996 and 2000 respectively. These finding leads to the conclusion that economic crisis has a minor effect on the household consumers' behavior in the upper northern part of Thailand. This finding also corresponds with Keynes' consumption theory proposing that consumption is changing according to income. Specifically, consumption is increasing in a smaller proportion in comparison to an increase of income. That is the household income of those located in the upper northern part has increased by 8.6 percent whilst the consumption expenditure has risen by only 5.0 percent after the crisis.

When apply the Structural Change Test of the household consumers' behavior of the household located in Chiangmai province, the result shows that the MPC of these household has largely changed after the crisis with statistical significant. That is the MPC has declined from between 0.295 and 0.604 to 0.136 and 0.278 in year 1996 and 2000 respectively. It is argued that the declines in average household income and consumption expenditure of the households in Chiangmai province are an effect of the economic crisis.

The study of the influential factors on the household consumers' behavior of the upper northern part of Thailand and Chiangmai province before (1996) and after (2000) the crisis found that all factors included in this study have some influence on the household consumption expenditures. These expenditure is changing with statistical significant $\alpha = 0.01$ in the same direction as its influential factors except the age of the household head which moves on the opposite direction. When considering other statistical value, the Adj R^2 is between 74.1 – 97.6 percent and 33.1 – 97.1 percent in 1996 and 2000 respectively. It can be concluded from this statistical analysis that this model can be well used to explain the relationship between these variable factors.